

Prima instanță: Judecătoria Drochia (sediul central), (jud. V. Craveț)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Gordaș Igor,
în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Gordaș Igor împotriva Sistemului Judecătoresc Național unic, compus din 506 judecători, cu statut echivalent și a componentelor sale: vicepreședintele Judecătoriei Bălți, Pădurari Valeriu, specialist principal al Judecătoriei Bălți, Ceaica Dumitru cu privire la constatarea faptului încălcării de discriminare, încălcării drepturilor sale prin neadmiterea accesului la justiție, restabilirea stării de fapt și încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită ca fiind tardivă cererea de apel depusă de Gordaș Igor împotriva hotărârii din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Drochia (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 25 iunie 2021, Gordaș Igor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Puterii Judecătorești a Republicii Moldova, în persoana Sistemului Judecătoresc Național unic, compus din 506 judecători, cu statut echivalent și a componentelor sale: vicepreședintele Judecătoriei Bălți Pădurari Valeriu, specialist principal al Judecătoriei Bălți, Ceaica Dumitru cu privire la constatarea faptului încălcării de discriminare, încălcării drepturilor sale prin neadmiterea accesului la justiție, restabilirea stării de fapt și încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Drochia (sediul central) cererea de chemare în judecată înaintată de Gordaș Igor a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 03 mai 2022 Gordaș Igor a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Drochia (sediul central), solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie admisă.

Prin încheierea din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost restituită ca tardivă, cererea de apel depusă de Gordaș Igor împotriva hotărârii din 23 februarie 2022 a Judecătoriei Drochia (sediul central).

La 23 decembrie 2022, Gordaș Igor a declarat recurs împotriva încheierii din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea încheierii și restituirea cauzei în instanța de apel, pentru examinarea fondului.

Verificând materialele dosarului, Colegiul consideră că recursul declarat de Gordaș Igor, urmează a fi restituit din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Potrivit art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

La caz, Colegiul constată că cererea de recurs din 23 decembrie 2022, depusă de Gordaș Igor împotriva încheierii din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, nu corespunde exigențelor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, or, aceasta nu cuprinde esența și temeiurile recursului. Iar, în lipsa indicării exprese a argumentelor privind ilegalitatea încheierii atacate, instanța de recurs este în imposibilitate de a o verifica.

La fel, Colegiul constată că Gordaș Igor a depus cererea de recurs într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

În sensul dat, instanța de recurs remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 4 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, Colegiul reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 5 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română.

Caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă

limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat.

Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs în Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat, din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Din aceste motive, Colegiul ajunge la concluzia de a restitui cererea de recurs depusă de Gordaș Igor împotriva încheierii din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Distinct, Colegiul menționează că recurentul avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CtEDO (Cauza Van Harn vs Germania nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unui recurs cu respectarea exigențelor art. 437 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Având în vedere că cererea de recurs depusă de Gordaș Igor este una declarativă, formală, nu cuprinde esența și argumentele ilegalității încheierii atacate și este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, Colegiul ajunge la concluzia de a o restitui din motiv că nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 269-270 și art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul depus de Gordaș Igor împotriva încheierii din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas